

Poimintoja sotilasperinteestä osa 1

Violettien kauluslaattojen vaiheita

Seppo Simola

Violetti mustareunainen kauluslaatta saattaa nykyään vilahtaa Panssariprikaatissa

Sotilasperinteen harrastaja suorastaan hämmästy, kun sotilasperinneasiat joskus kulkevat muuhunkin suuntaan kuin yksinkertaistamiseen ja karsimiseen. Panssariprikaatiin tuli viitisen vuotta sitten uusi kauluslaattatyyppi, joka jo ehti kadota vuoden 2010 suuressa karsinnassa. Kyseistä laattaa aika harva taitaa tuntea, joten esittely lienee paikallaan. Lisäksi se on yksi harvinaisimmista aselajiväreistä nykyään.

Yksinkertaistamista ja karsintaa

Suomalaisia sotilaspukuja ja niiden tunnuksia on muutama vuosikymmenen ajan systemaattisesti yksinkertaistettu ja karsittu. Pataljoonatasojen joukoilta ovat käytännössä kadonneet omat joukko-osastotunnukset, ja pukujen värielementtejä – kuten housujen saumanauhat eli reväärit – on vähennetty. Ero esimerkiksi sota-ajan puvun m/36 ja nykyisen m/58:n välillä on melkoinen.

Tämän huomasi viimeksi Panssaridivisioonan 80-vuotisjuhlassa, jossa historialliseen paraatiin osallistuneilla harrastajilla näkyi sota-ajan upseeripukuja. Esimerkiksi kenttätykistön kapteenin erotti jo kaukaa – punaista oli niin suikan reunassa, kauluslaatoissa kuin saapashousujen reunoissakin. No, toisaaltahan tämä erottuvuus oli myös työturvallisuuskysymys. Kun kaikki käyttävät demokraattisesti samanlaisia mahdollisimman yksinkertaisia maastopukua eikä rähinäremmiäkään enää ole, niin vihollisen tarkka-ampujan on hankala valita parasta maalia.

Violetti on tieteen väri

Mutta palataanpa siihen takaisin tulleeeseen kauluslaattaan. Kyseessä on violetti laatta mustin reunuksin. Violetti on kansainvälisestikin tieteen ja tekniikan väri. Tällä logiikalla Suomen viesti- ja pioneerijoukot käyttävät violettipohjaisia kauluslaattoja.

Kun kauluslaatat tulivat käyttöön puvun m/36 myötä, niin viestimiehillä ja pioneereilla ei vielä ollut omia laattoja vaan he käyttivät violettipohjaisia ja mustareunaisia teknillisten joukkojen laattoja vuoteen 1939 saakka. Silloin pioneerit saivat nykyiset harmaareunaiset laattansa. Viestimiesten keltareunaiset laatat puolestaan ovat viimeistään vuodelta 1941.

Mahdollisesti vuosina 1939–1941 myös viestimiehet käyttivät violettia laattaa harmain reunuksin, jolloin kyseinen väri korvasi teknillisten joukkojen aiemman violetti-mustan laatan. Pioneerit jatkoivat violetti-harmaalla kauluslaattalla, jota he käyttivät edelleen, mutta viestimiehet siirtyivät violetti-keltaiseen laattaan.

Violetti kirkollisessa käytössä

Violetti on myös yksi kirkon liturgisista väreistä – se on katumuksen ja syntien tunnustamisen väri, ja sitä käytetään esimerkiksi kirkon liturgisissa väreissä – se on katumuksen ja syntien tunnustamisen väri, ja sitä käytetään esimerkiksi kirkon liturgisissa väreissä.

Kuvassa on sähköteknillisen toimialan insinöörieverstitilunantantien kauluslaattapari. Kyseistä väriyhdistelmää käyttää nykyään Panssariprikaatiin kuuluva Elektronisen sodankäynnin keskus. Laattojen alapuolella on elektronisen sodankäynnin varusmiesten koulutushaaramerkki.

tetään esimerkiksi pääsiäistä edeltävän paaston aikana. Sotilaspapisto käytti violettia, harmaareunaista kauluslaattaa vuosina 1936–1941. Väriyhdistelmä oli periaatteessa sama kuin pioneerien, mutta violetti – eli ohjesäännössä punasinervä – oli sävyiltään vaaleampi.

Papisto sai mustan, harmaareunaisen laatan – eli panssarijoukkojen aiemman värin – kesällä 1941, jolloin panssarijoukkojen oli määrä siirtyä käyttämään oranssireunaisia laattoja. Tankkimiehille palautettiin perinteinen aselajiväri vuonna 1948, jolloin papit saivat nykyisen mustan, violettireunaisen laattansa.

Linnoitusjoukoille tekniikan väri

Tarpeettomaksi käynyt alkuperäinen teknillisten joukkojen violetti-musta kauluslaatta annettiin vuonna 1944 linnoitusjoukoille. Tiedossani ei ole, pitkäkö laatta oli silloin käytössä. Tuskin kovin pitkään, koska sotien jälkeen ei isommin nähty tarvetta erillisille linnoitusjoukoillekaan. Pioneerit hoitivat tarvittaessa linnoittamisen. Ainakaan vuoden 1958 kauluslaattakuvastossa linnoitusjoukkojen laattaa ei enää näy.

Niinpä violetti-musta kauluslaatta painui vuosikymmeniksi unhon yöhön. Uusi tuleminen tapahtui ensi kerran vuonna 1982, jolloin kauluslaatan otti käyttöön Sähköteknillinen koulu. Violetti-musta laajeni myöhemmin koko sähköteknillisen toimialan väriksi. Laatta pysyi käytössä lähes 30 vuotta kunnes se vuoden 2010 karsinnassa poistettiin. Samalla kertaa menettivät oman kauluslaattansa eläinlääkintä, farmasia, Kaartin pataljoona, panssarintorjunta, topografikunta sekä Urheilukoulu.

Violetti-mustan neljäs tuleminen

Mutta violetti-musta laattapa ei suostunut kuolemaan, vaan se nousi sotilasperinteiden haudasta vielä kerran viitisen vuotta sitten, jolloin siitä tuli vuonna 2007 perustetun Elektronisen sodankäynnin keskuksen (ELSOK) kauluslaatta. ELSOK kuuluu nykyään Panssariprikaatiin, ja sen toiminnot sijaitsevat osaksi Parolannummella ja osaksi Riihimäellä. ELSOK:n johtajana toimii everstiluutnantti Marko Uotinen. Hänet tapasin Panssari-lehden 70-vuotisjuhlakahveilla Panssarimuseolla 28.6., ja siitä virisi idea tähän artikkeliin. Oli ilahduttavaa nähdä harvinainen ja monet käänteet kokenut aselajiväri jälleen käytössä!

Elektronisen sodankäynnin varusmiehillä on myös oma koulutushaaramerkkinsä. Siinä haarniskoitu käsi nappaa otteeseensa nipun salamoita, jotka symboloivat tässä kontekstissa esimerkiksi vihollisen viestiliikennettä.

Violetti laatta mustin reunuksin on eräiden lähteiden mukaan ollut aivan kauluslaattojen käyttöön otton alkuvaiheessa sotakoiraompanialla ja jatkosodan loppupuolella – nähtävästi juuri ennen siirtymistä linnoitusjoukkojen väriksi – myös Ilmavoimien viestijoukoilla. Tutkimukseni näiden tietojen vahvistamiseksi tai kumoamiseksi jatkuvat.

Laajalevikkinen ammatti- ja perinnejulkaisu ilmestyy neljä kertaa vuodessa

“Olemme hoitaneet Panssari-lehden ilmoitusmyyntiä 25 vuotta”

olavi.waljakka@tpnet.fi
puh. 040 7465 340

Etelä-Suomen Lehtipalvelut Ky

Paul's Special -palvelu kattaa laajasti kaiken printtutuotannon parissa. Kokonaisten kampanjoiden sisältö ja ulkoasujen toteuttaminen "avaimet käteen" -periaatteella.

- käyntikortit
- asiakaslehdet
- suurkuvatulosteet
- vihkoset
- flyerit
- kanta-asiakaskortit
- tarrat
- jäsenkortit
- canvastaulut
- laminoinnit
- ilmoitusvalmistus
- valokuvat
- valokuvaus
- roll upit
- banderollit
- sekä

Nyt myös tekstiilipainatukset ja brodeeraukset!

Akaa - Lempäälä - Urjala - Valkkeakoski - Vesilampi
Maakuntalehti Etelä-Pirkanmaa
Virtaa AJASSA

ilmoitus-
myynti

Paul's Special

Pauli Impola
pauli.impola@paulsspecial.fi
050 541 1319
Vanamotie 1, 37550 Lempäälä

hattula.fi
suomen kielen kunta.

Tee pesä Hattulaan.

Tontit puoleen hintaan vuoden 2022 loppuun asti!